

شکست امیدهای حل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ

درگیری های نظامی سه روز اخیر نیروهای نظامی جمهوری آذربایجان و ارمنستان بار دیگر موجب شکست امیدها در این دو کشور منطقه قفقاز جنوبی و نیز در سطح بین الملل برای حل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ شد

آران نیوزبه نقل از ایرنا؛ این درگیری ها با استفاده از توپخانه، خودروهای زرهی و پهپادها در مسیر شهرستان مرزی " تاووز " جمهوری آذربایجان واقع در ۴۳۰ کیلومتری شمال غرب باکو، شنبه گذشته آغاز و منجر به تلفات جانی در هر دو طرف شد. درگیری های نظامی اخیر نیروهای ارمنستان و جمهوری آذربایجان پس از ماه آوریل سال ۲۰۱۶ میلادی بزرگترین عملیات نظامی میان دو طرف درگیر به شمار می رود. درگیری های گسترده ماه آوریل سال ۲۰۱۶ میلادی نیروهای نظامی جمهوری آذربایجان و ارمنستان در منطقه مورد مناقشه قره باغ موجب کشتار دهها تن از هر دو طرف مناقشه شده بود. در آن سال درگیری های نظامی میان طرفین اگر چه در منطقه مورد مناقشه قره باغ روی داد، اما درگیری های کنونی نیروهای نظامی ارمنستان و جمهوری آذربایجان در خارج از منطقه قره باغ و در مسیر شمال غربی مرز دو کشور اتفاق افتاده است. این درگیری ها بار دیگر شکست روند مذاکرات حل مسالمت آمیز مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان، تشدید اختلاف نظر و خصومت عمیق میان طرفین مناقشه و نیز ناتوانی میانجیگران بین المللی در قالب گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا برای برقراری صلح میان دو کشور منطقه قفقاز جنوبی را در میان گذاشت. در این سه روز درگیری های نظامی استفاده از سلاح های سنگین و نیز خطر ایجاد شده برای ساکنان مناطق مرزی هر دو طرف به نگرانی ها درباره شعله ور شدن یک جنگ جدید در منطقه افزوده است.

پس از جنگ آوریل سال ۲۰۱۶ میلادی چنین به نظر می رسد که میانجیگران بین المللی و به ویژه غربی ها در نهایت گام های موثری در راستای حل مسالمت آمیز مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر داشته اند و در آینده حوادث خونین مشابهی بار دیگر روی نخواهد داد اما خیلی زود مشخص شد که مشخص شد که نبود تلاش های لازم از سوی واسطه های بین المللی اختلاف نظر طرفین عمیق تر شده و هزینه ها نیز افزایش یافته است به گونه ای که با انتشار بیانه های تحریک آمیز از سوی طرفین مناقشه، بیش از پیش امیدها برای حل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ کمرنگ شده است. در سالهای قبل هرچند به ابتکار میانجیگران بین المللی چند طرح حل مسالمت آمیز مناقشه قره باغ میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان مطرح شده و امیدها نیز برای پایان دادن به این مناقشه افزایش یافته بود ولی در چند سال اخیر هیچ پیشرفتی در روند مذاکرات میان طرفین مناقشه روی نداده و این وضعیت روز به روز پیچیده تر شده به طوری که درگیری های روزهای اخیر را نیز می توان نتیجه دخالت های بی ثمر غربی ها دانست. کارشناسان بر این باورند که وجود اختلاف نظر جدی میان باو و ایروان مانع اصلی در یافتن راه حل مسالمت آمیز مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان می باشد.

ارمنستان قرار گرفتن دوباره منطقه قره باغ کوهستانی در قلمروی جمهوری آذربایجان را امکان پذیر نمی داند و نیز حاضر نیست هفت شهرستان این کشور که در حال حاضر تحت تصرف نیروهای ارمنی است، بسردهد.

جمهوری آذربایجان نیز خواستار خروج نیروهای ارمنی از منطقه قره باغ بوده و تنها راه حل مناقشه قره باغ را در قالب تامین تمامیت ارضی این کشور امکان پذیر می داند و بر آن تاکید دارد که حاضر است در این راستا بالاترین خودمختاری را به منطقه جدایی طلب قره باغ کوهستانی ارایه کند اما طرف ارمنی آن را قابل قبول نمی داند و خواستار استقلال کامل برای قرباغ کوهستانی است. میانجیگران غربی نیز هرچند در سالهای اخیر از طرفین مناقشه خواستار برداشتن گامهایی برای رفع اختلاف نظرهای موجود در راستای حل این مناقشه و آماده سازی جامعه دو کشور به صلح تاکید می کردند ولی خود هیچ گام موثری در این زمینه برداشته اند که در نتیجه در حال حاضر شاهد این درگیری های خونین هستیم. درگیری های نظامی فعلی همچنین ناتوانی کامل گروه میانجی مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا که آمریکا، فرانسه و روسیه از سال ۱۹۹۷ میلادی ریاست مشترک آن را بر عهده دارند، به اثبات رسانده که به همین علت ضرورت انتخاب یک فرمت جدید میانجیگری برای برقراری صلح در منطقه را در میان گذاشته است. برخی از کارشناسان بر ضرورت حضور فعال کشورهای منطقه در این روند تاکید دارند. در پی بروز این درگیریها "محمد جواد ظریف

" وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران روز سه شنبه در گفت و گو تلفنی با "المار محمدیاراف" و "زهرا ب مناتساکانیان" وزیران امور خارجه جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر آمادگی ایران برای کاهش تنش میان دو کشور تأکید کرد. در درگیری های نظامی فعلی ارمنستان و جمهوری آذربایجان که هر دو طرف یک دیگر را به اقدامات تحریک آمیز متهم می کنند، تنی چند از نظامیان دو کشور جان خود را از دست داده و نیز خسارت هایی به برخی روستاهای مرزی در هر دو طرف وارد شده است. این در حالی است که خطر گسترش این درگیری ها به مناطق دیگر هم وجود دارد. مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر سر منطقه قره باغ کوهستانی در سال ۱۹۸۸ میلادی آغاز و در سال ۱۹۹۲ به درگیری نظامی کشید، در نتیجه این مناقشه منطقه قره باغ کوهستانی جمهوری آذربایجان و هفت شهرستان همجوار آن، تحت اشغال نیروهای ارمنستان درآمد.

کارشناسان بر این باورند که بیانیه ها و اقدامات تحریک آمیز، یکی از دلایل عمیق تر شدن خصومت میان طرفین مناقشه می باشد و در حال حاضر در جامعه جمهوری آذربایجان چنین نظری حاکم است که اگر چه مذاکرات نزدیک به ۳۰ سال حل مناقشه قره باغ بی نتیجه است باید در راستای پس گرفتن سرزمینهای تحت اشغال نیروهای ارمنی، اقدام کرد. در این رابطه شب گذشته تجمع گسترده ای در حمایت از ارتش جمهوری آذربایجان و ادای احترام به جان باختگان درگیری های اخیر، با حضور دهها هزار نفر در مقابل مجلس ملی این کشور در باکو برگزار شد که این تجمع تا بامداد امروز ادامه داشت. در این حال "ادی راما" رییس سازمان امنیت و همکاری اروپا به تازگی با ابراز نگرانی از بروز درگیری های نظامی میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان خواستار پایان دادن به آن شد. به گفته وی "آنژی کاسپشیک" نماینده ویژه رییس سازمان امنیت و همکاری اروپا و روسای گروه میانجی مینسک برای پایان دادن به این درگیری ها، تماس های مرتب با طرفین مناقشه دارند. این در حالی است که به گزارش منابع رسمی، تنش در مسیر شهرستان مرزی "تاووز" همچنین ادامه دارد که خطری جدی برای برخی مناطق مسکونی مرزی ایجاد می کند